Ч. 88 (12.454). Львів, четвер 24. квітня 1930. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Італія на европейському Сході.

(Від нашого кореспондента.)

Рим, 16. квітня 1930.

Офіціяльна італійська агенція „Стефані" розіслала по італійських часописах комунікат нового большовицького торгпреда в Італії п. Василева. У цьому комунікаті зазначується, що комерційні зносини між Італією і Рад. Союзом за чотири роки, починаючи з 1-го жовтня 1925 до 1-го жовтня 1929 р. значно збільшилися (якщо не приймати на увагу хліба), причому експорт із Італії до Рад. Союзу збільшився на 384 відсотки, а імпорт на 125 відсотків.

На перший погляд ці цифри роблять велике враження, але, як і завжди, у большовицькому комунікаті, не може бути без „тріку", розрахованого на неуважність читачів: не має жадного змислу говорити про проценти „побільшення" ввозу чи вивозу, коли не подається основної вихідньої суми. А не подається її з тої простої причини, що вона є така незначна, що і ті 384 відсотки з неї остають дуже незначними. На жаль, я теж не можу подати цеї точної цифри „вихідної" суми, але якою вона може бути, свідчить слідуючий витяг з Торинської „Стампи", яка присвятила цьому комунікатови окрему статтю: „Коли шість років тому заключено комерційний договір між Римом і Москвою, до нього привязувано великі надії, але, на жаль, практичне їх зреалізування дало жалюгідні результати. І таким чином на зміну перебільшених ілюзій прийшов найчорніший песимізм.

Зрештою і радянський комунікат устами Василева відзначає: „Я переконаний, що обидві країни не використали у потрібній мірі всіх тих можливостей, що перед ними стелилися". Зокрема: „наша нафта (кавказька! — Е. О.) і вугіль (український! Е. О.), а також і лісова промисловість могли би задовольняти потреби італійського ринку в далеко більшій мірі, ніж це було досі".

Крім того, радянський торговець пропонує італійцям (з загроженої голодом країни) „ріжні продукти споживання, зокрема мясо і консервовану рибу, як з рік, так і з моря".

„З другого-ж боку — продовжує комунікат — здається, що деякі галузі італійської промисловости не досить були використані у радянському імпорті, як наприклад ті, що відносяться до корабельного будівництва і до автомобільної промисловости, а також всі ті, що могли би придатися ще не розбудованій радянській промисловости".

Цей радянський комунікат вийшов у незвичайно добре підібраний психольогічний момент, коли хід морської конференції у Льондоні почав викликати в італійських урядових сферах справжнє огірчення не лише до Франції, але й до Англії, на яку в Італії в один час покладали великі надії. Не даром Мусоліні дуже зручним диплсматичним ходом для здобуття англійської громадської опінії вислав був до Льондону найкращі твори італійського мистецтва. Вони на спеціяльній виставі мали здобувати симпатії англійської культурної публики для італійського народу, що зумів видати стільки ґеніїв, і для його уряду, що не завагався позбирати з найкращих італійських музеїв всі найбільші шедеври і вислати їх до Англії, на інтелектуальну втіху всім тим, хто не має можливости подивляти їх в Італії. Це був хід, подібний висилці хору Кошиця з України в світ, але в далеко більшому розмірі і в далеко імпозантнішій формі.

А проте... лукавий Альбіон, надивившись досита на італійську красу, ніяк не міг наважитися зірвати свої давні зносини зі своєю близькою сусідкою Францією. І це примушує Італію призадуматися. „Обмежені — пише „Стампа", — чи краще сказати — здушені у наших трансокеанічних зносинах неминучими протоками Гібральтаром до Атлянтійського океану, та Суезом — до Індійського, ми маємо інтерес і поважні причини звернути якнайпильніше уваги на розвиток наших комерційних зносин у східньому середземному водостоці й особливо у тому його басейні, що зветься Чорним Морем, бо до його берегів прилягають країни, рідко багаті на сирівці, і ми там маємо можливість рухатися до певної міри незалежно... Ми мусимо тепер здобути для зниження цін на нашому ринку ті припаси, що для зручности їх називаємо східними і що, даючи нам усе корисніші умови, дадуть нам можливість визволитися від цілковитої підлеглости західним промисловостям. На випадок війни (!), ми примушені ставити рішуче на карту наших вільних зносин з азійським і европейським Сходом, що один лише може дати нам можливість боронитися і — перемогти..."

Як відомо, СРСР у своїй комерціяльній політиці зовсім не рахується з реальними потребами населення своїх республик і дуже часто вивозить на продаж за кордон саме ті продукти (як нпр. хліб), що їх те населення власне найбільше потребує. Часто, як виказує недавній випадок зі сірниками у Бельгії, СРСР — аби лише дістатися на якийсь ринок — продає вивезені продукти нижче їх собівартости, руйнуючи щоправда там ненависних собі капіталістичних конкурентів, але й обіднюючи непомірно ту країну, де так по грабіжницьки господарить. Така політика починає вже викликати в Европі певне обурення, але Італія в політиці не визнає „сентиментів": чи ми винні що у вас там так господарюють?! І в той час, як Голяндія зачиняє вже свої порти для радянського хліба, що його силою відбирають у зголоднілого населення; у той час як у Канаді поважно обмірковується питання, чи можна пускати у продаж радянський крам, що виробляється при страшному визискуванні цілого населення на користь незначної купки оліґархів, — частина італійської преси так само вельми поважно хоче бачити у Радянщині та в її грабіжницькому господарстві можливого спільника і захистника у боротьбі... з капіталістичним Заходом!

„Росія, пише вже цитована „Стампа", — повинна цікавити нас якнайбільше не лише з огляду на розміри свого хліборобського ґрунту й мінерального підґрунту, — але також з огляду на свою особливу позицію незалежности, що її вона має, завдяки комуністичному режімові (сік!) у відношенні до великих світових трестів, які залежать від західних плютократів. Наприклад, візьмемо під розгляд нафту та її продукти: у Чорному Морі ми можемо купувати їх або з румунських джерел або з кавказьких; але в той час, як румунські находяться під контролею монополістичних американських і англійських трестів і треба буде ще вичікувати заки наші концесії коло Прагова почнуть функціонувати, то кавказькі не є звязані ні з тим, ні з іншим трестом і навпаки, находяться з ними у конкуренції і тому дозволили і дозволяють нам не підлягати їх непомірним претенсіям", себто постачають нафтові продукти по грабіжницьки-дешевим цінам.

Колиб така стаття появилася у Франції, чи в якій іншій ліберально-демократичній державі, ми мали би всі підстави думати, що за цю статтю заплачено большовицькими грішми. Але вона появилася у фашиствіській Італії, де всі чолові позиції в часописах обсаджені визначними фашистами, що мусять дотримувати певної партійної лінії. „Стампа" спеціяльно займає в італійській пресі одно з найповажніших місць, і може служити певним покажчиком дійсного напрямку фашистівської політики, якщо може і не в цілому, то бодай, — на деяких її відтинках. Ось до яких несподіваних наслідків можуть іноді довести так звані „мирові морські конференції"!

Евген Онацький.

Военний шум.

Відгуки военних алярмів Р. Дмовського: становище большовиків, російської еміґрації та польського міністра закордонних справ.

Ясна річ, що цикль статтей такої маркантної фіґури, як Роман Дмовський*), у яких руба поставлено справу можливости війни поміж Польщею, як експонентом міжнародного капіталізму, та Радянським Союзом (Росією — каже Дмовський), мусів викликати якнайголоснійший відгук скрізь, та передовсім у сторін, безпосередньо военними алярмами схвильованих. Поки перейдемо до зясування нашого принципіяльного становища до евентуальної т. зв. інтервенційної війни („хрестоносного походу" проти большовиків) та зокрема до поглядів Романа Дмовського, як вожда польської ендеції, — переповімо погляди російських та польських таборів: воно влекшить нам наше завдання.

Очевидно, що перший відгук розлягся у большовицькому світі. Адже не дурно радянська преса роками живе вже й своїх примусових читачів годує военними алярмами і тому співзвучні военні алярми польської ендецької преси були для неї просто найприємнішим подарунком. Отже зараз після першої статті Дмовського в „Курері Познанському" й „Ґазеті Варшавській", „Ізвестія" з 8. квітня принесли таку телефонограму свого варшавського кореспондента Братіна:

> „В „Ізвестіях" широко повідомлялося вже про виступи представників ріжних політичних партій на тему можливости военного походу проти СРСР, при чому постановка цих питань сама собою свідчила вже про те, що політичні лідери, навіть ті, які підтримують уряд, починають не лише теоретично, але конкретно лякатися военних авантюр. Тема про можливість провокації війни стає надзвичайно гострою**).

Редакція „Ізвестій" додала від себе таку примітку:

> „Мовчанка (польського) уряду в цих питаннях звертає на себе увагу. В останньому часі накопичилося вже занадто богато фактів, які свідчать про военні приготування польської военщини. На тлі цих фактів тактика „промовчування" польських урядових кол вказує, що вони покищо не хотять прилюдно виявляти своїх плянів, але одночасно їм щораз трудніше прикривати свою дійсну позицію і свої агресивні пляни".

„Правда" з 8. квітня пише про „надзвичайно тривожні настрої серед польських „буржуйських" партій, ворожих Пілсудському, у звязку з поголосками про політичні пляни полковницького уряду Славека. Нац.-демократ. преса нераз уже вказувала на можливість закордонно-політичної авантюри, яка для банкрутуючих пілсудчиків була би свого рода диверсією, пригожою для виправдання і фактичного скасування сойму і насильної зміни конституції".

Дальше „Правда" покликується на постачання военних матеріялів із Франції до Польщі, поїздки високих старшин і інші т. п. моменти, які, мовляв, кличуть радянський уряд до „подвоєння уважливости". Врешті офіціяльна

*) Гл. Великоднєве число „Діла", стаття п. н. „Военний шум". — Прим. Ред.

**) Щоби оминути непорозуміння з п. прокуратором, звертаємо його ласкаву увагу, що всі цитовані тут нами большовицькі голоси були вже друковані в ріжних органах польської преси, а ми лише систематизуємо весь пресовий матеріял для всестороннього освітлення цікавої справи. — Прим. Ред.

радянська агенція „ТАСС" розіслала слідуючий комунікат:

„Статті Романа Дмовського в „Газеті Варшавській" викликали живе зацікавлення в політичних колах Москви. Ніхто тут не сумнівається, що заяви такого визначного політика, який у свойому часі підписав в імені Польщі версайський договір і який досїль є тісно звязаний з політичними і промисловими колами Західної Европи, побудовані на тривких основах. Заяву Романа Дмовського вважають у Москві не лише за підтвердження страху, висловлюваного радянською пресою у справі приготовлюваної з боку Польщі війни з Совітами, але й за сигнал негайної небезпеки".

Рясумуючи голоси офіціяльної радянської преси (неофіціяльна взагалі не істнує), наведені вище у коротенькому витягу, можна ствердити повну солідарність російських більшовиків з польською ендецією. Ця солідарність торкається не лише обурення на плян самого воєнного походу проти Рад. Союзу, але — очевидно — і на ідею розбиття „Росії" (єдиної неділимої) на окремі держави та її „поярмлення". Очевидно, що радянській пресі незручно ідентифікувати себе з поглядами Дмовського на нібито протирадянську політику Німеччини, яка будім то тільки й мріє про відбудову державної України у границях берестейського миру (а то й більших), коли чейже все ще істнує Рапальська умова, як основа німецько-радянського союзу! Зате тим лекше звязати „український контрреволюційний сепаратизм" із „світовим капіталістичним імперіялізмо!..."

Російська еміґрантська преса ділиться, як відомо, на два табори, які займають ріжне становище до питання т. зв. інтервенційної війни. Правда, реакційна преса, за якою стоять російські еміґрантські військові організації і ціла стара чорна сотня, раді цілим серцем якінебудь воєнній авантюрі, бо лише з нею і при ній вони можуть нахлинути на схід у ролі спасителів народу. В пляни розбиття державної єдности „Росії" (Рад. Союзу) вони не вірять, покладаючись на французько-російську приязнь, яка до реалізації плянів тих не допустить. Тим більше смішними видаються їм якісь самостійні центробіжні сепаратистичні сили внутрі самого Союзу („Росії"), — про них вони навіть і не згадують, так, як не згадує про них і Роман Дмовський. Іншу позицію займає російська еміграційна т. зв. демократична преса, яка є проти збройної інтервенції, віруючи в упадок більшовизму наслідком власного розкладу й банкроцтва. З огляду на ролю, яку в евент. „хрестоносному поході" проти більшовиків мала би відіграти Польща, цікаве є становище російських еміґрантів у Польщі. Їхній лідер Д. Філософов у варшавській „За Свободу" з дня 13. ц. м. оголосив обширну статтю п. н. „Воєнні поголоски", в якій проте ясного й недвозначного свого погляду взагалі — не висловлює. Признаючи, що це „ховзька тема" він крутить, обмежуючися до доказів, наскільки небезпечним є само істнування більшовицького режиму, як сутнього джерела воєнних можливостей.

„Або радянська влада достаточно сильна, щоби порахуватися з Европою, у неї достаточно друзів комуністів на Заході, які в догідний момент висадять у повітря буржуйські держави знутра. Це, так мовити, активна небезпека більшовицького режиму. Або радянський режім постійно розкладається, розкладаючи нещасну Росію. Тоді, природно, буржуазні держави, що терплять на надпродукцію і недостаток ринків збуту, боротимуться за „сфери впливів" у Росії, будуть старатися приспішити прихід того бажаного для них моменту. Це пасивна небезпека рад. режиму".

Щодо самих статтей Дмовського, то п. Філософов бідкає лише, що вони зроблять прислугу більшовикам, які шантажують своїх громадян воєнною небезпекою, покликуючись на — польську пресу.

Ясна річ, що найголосніший відгук алярми Романа Дмовського мусіли викликати в самій таки польській пресі. Провідним тоном цього відгуку, це — обурення на виступ Дмовського та легковаження його сутніх виводів. Реферувати голоси ріжних „Пшегльондів Вечорних" і „Курерів Червоних" не будемо, бо це голоси неповажні, хоча й призначені для уроблювання широкої опінії на варшавській вулиці. Почнемо від голосу найповажнішого: від голосу самого польського міністра закордонних справ Залеського, оголошеного кілька днів тому в офіціяльному ПАТ-і, — як передрук з „Нью-Йорк-Таймсу" (така окружна дорога була певне придумана для надання більшої поваги заяві міністра!). Мін. Залеський виспеціялізувався уже у складанні пацифістичних заяв і остання його заява так само лише 101 проц. пацифізмом. Польща, мовляв, мала і має лише одну мету — мир з усіми ближчими й дальшими сусідами, бо мир є „найважнішою конечністю, потрібною для виконання діла національної відбудови". Дальше міністр торкається уже воєнних поголосок.

„Дивною є річю, що успіх нашої недавної проби устійнення кращих відносин з Німеччиною, проби, яка — надіюся — є лише одним ступнем на шляху правдивої співпраці, є третьою стороною хибно інтерпретований, як доказ, що хочемо запевнити собі „запи" в разі можливої „східної авантюри". Справді, трудно зрозуміти, що Польща могла би виграти на подібній авантюрі. Не бажаємо собі ані пяди землі з чужої території. Хочемо

В Індії ллється кров.

З Бомбаю подають: Ситуація в Індії стає щораз то більше загострена. Заворушення, які досі бували головно в Калькуті, тепер перекинулись і до інших міст. В Карахі і Пуні були поважні демонстрації, після яких арештовано кілька осіб, а тоді националісти штурмували будинок суду і визволили вязнів. Поліція вбила при тім одного індійця, а 26 поранила. У відповідь на це, індійці здемолювали суд і вибили вікна. В кількох містах вибух страйк.

Більшовизм відступає.

В „Безбожнику" появилась стаття, в якій провід організації безбожників закликає своїх членів занехати всякі антирелігійні демострації підчас великодних свят та залишити замикання церков.

З Риги повідомляють, що північно-кавказький окружний комітет видав декрет, яким припиняється всяку колективізацію сільського господарства на Кавказі, вертається землю кулакам і віддається церкви на власність віруючих.

Бабський бунт на Білорусі.

З Минська подають, що в селі Любовичах і Вересниці на радянській Білорусі, відділ червоної армії арештував кільканадцятьох селян за спротив проти колективізації. Коли військо виводило вязнів зі села, жінки арештованих, узброєні в ціпи і коси та сокири напали на червоноармійців і почали з ними правдиву битву. Баби визволили своїх чоловіків і вигнали зі села всіх 70 вояків.

Пос. МИХАЙЛО СТРУТИНСЬКИЙ.

В Київі для навязання звязків.

Фрагмент з приготувань галицьких українців підчас австрійсько-російського конфлікту під кінець 1912 р.

Горячий був кінець 1912 р. В жовтні вибухла війна на Балкані, а війна Австрії з Росією висіла у воздусі. У звязку з можливістю війни м. ін. відбувся у Львові 7. грудня зїзд українських нотаблів, в якому взяли участь представники всіх галицьких українських партій та наддніпрянської еміґрації. Зїзд приняв однодушну постанову, що всі українці, з огляду на положення українського народу в Росії, станутъ своїми симпатіями і ділом по стороні Австрії. Зїзд візвав теж усі українські партії, щоби негайно покликали до життя Міжпартійну Національну Раду.

Цікаве було становище поляків: мужі довіря Кола Польського в уряді (Білінський — міністр спільного скарбу і Залеський — австрійський міністр скарбу) завзято обстоюють кредити на війну, польські політичні партії стають по стороні Австрії, тільки вшехполяки (найбільш впливова партія у Східній Галичині), поміж якими звився їхній ідеольоґ Роман Дмовський, зберігають гробову мовчанку. Галицький намісник знав прекрасно, пощо приїхав до Львова головний лідер вшехполяків.

З боку деяких польських кол робиться натиск на намісника, щоби арештував Дмовського. Одначе без успіху. Намісник вдає, що нічого не знає про його конференції...

Заворушилися теж галицькі русофіли: вислали депутацію до Відня (о. І. Костецького, д-ра Т. Заяця і д-ра Л. Павенцького) з вірнопідданчою чолобитнею і проханням залишити в їхніх руках „Народний Дім"...

Після зїзду нотаблів виринула справа навязання [illegible] ків з Київом. Вирішено використати ось яку нагоду. Артист-різьбар М. Гаврилко зробив проект памятника Шевченка до Київа. Засідання жюрі мало відбутися в половині січня. Замісць посилати проект почтою, завезу його я, а при цій нагоді стрінуся з представниками академічної молоді.

Завдяки інтервенції пок. д-ра Андрія Коса, дістав я в Калуському старостві паспорт і 26. грудня вранці виїхав до Київа.

*

В Радивилові ревізія. Отворено скриню з проектом. Заіскрилися очі функціонарів „таможні", жандармів та агентів, що з підозрінням дивилися на „австрійця", який в непевний час звляється з підозрілою скринею. „Харошая вещ" — каже грубий жандармський достойник. Сиплються питання: де стоятиме цей памятник, хто його автором (відповідь з застереженням тайни: я!) і т. д.

На поспішний поїзд треба ждати до вечора. Внедовзі цілий двірець знає, що пасажир з австрійського боку — різьбар, та що різьба, яку везе, „харошая вещ". А вечором цілий гурт умундурованих типів супроводжає „харошую вещ" до вагону.

Граничний успіх підбадьорює мене. Значить, я не викликав підозріння і в Київі не вийду з двірця з охранниками на запятках.

В Київі на двірці очікували мене товариші, з якими вспів скомунікуватися листовно. Найперше завезли ми проект до городської думи, а відтак, після короткої „воєнної" наради вирішили: 1) через кілька днів не зголошую в поліції свойого приїзду (матиму свободу рухів!); 2) мешкатиму тимчасом у одного з товаришів (двірник дістане „на чай" і мовчатиме!); 3) відбувши наради з представниками громад, зголошу свій приїзд і тоді мої товариші примістять мене в домі Лисенків (це було кілька тижнів після смерти великого композитора, якого похорон зробив на мене величезне враження).

Намітивши такий плян, пішли ми на політехніку. Політехнічна студентська громада була в Київі найчисленніша. Мала около 250 членів, а на її виступах бувало понад 1000 чоловіка. Громада тішилася повагою і серед москалів і серед „инородців". Перед місяцем відбулася маніфестація проти кари смерти, за аранжована громадою. Чорносотенний „Двуглавый Орелъ" розсипався був скаженою лютю в статті п. з.: „Украинцы авантурничаютъ". Наглядно впадало в вічі, що служба на політехніці під впливом української молоді.

Вечором пішли ми до театру Садовського. Тут познайомився я зі студентами білорусами. Вони говорили: „Вам українцям усміхається будуччина, гірше мається справа з нами".

На другий день (неділя) був я передполуднем в гурті товаришів у Софійському Соборі, в Лаврі і в університеті, де вперше стрінувся з О. Гермайзем (один з героїв харківського процесу). Вечором в „Українському Клюбі" відбувалася вистава опери-мінятури Лисенка „Ноктурно". Тут познайомився я з представниками громад. Після вистави „Ноктурно" зібралися ми в ресторані. Розмова затягнулася до пізної ночі. З товаришами незалежниками (по теперішній термінольоґії: націоналістами) умовився я, що стрінемося в понеділок у д. Ол. Степаненка (мешкав на передмістю) пополудни, а з есерами і есдеками на кватирі у одного з товаришів вечором.

Розмова у д. Степаненка пішла гладко. Студенти-незалежники (а були між ними ученики незабутнього Міхновського, що перенеслися недавно з Харкова до Київа) одобрювали становище Львова і в дискусії звертали увагу головним чином на практичні питання і на тактику, яку маю приноровити на вечірній розмові з товаришами есдеками та есерами.

На вечірній нараді були виключно члени та симпатики обох згаданих партій. Після мойого реферату ропочали промови. Їхній зміст: „Н…

врасто поправити собі нашу економічну ситуацію і піднести рівень добробуту населення, коротко кажучи, відбудувати край, знищений великою війною. Далекі від бажання війни, робимо все, що в нашій силі, щоби управильнити економічні взаємини з нашим східним сусідом. Відомі є наші економічні трудноші в теперішньому часі. Однак ми дали Росії кредити, загарантовані державою, які сягають до висоти багатьох міліонів долярів. Чи ми зробили би це, колиб задумували вдаватися у війну з Совітами? Згоджуюся, що істнують трудноші в добутті торговельного порозуміння з Радянським Союзом. Істнує принципіяльна ріжниця поміж системою капіталістичного індивідуалізму та системою державного монополю. Інші краї, які заключили торговельні умови зі СРСР., стрінулися з розчаруванням, коли побачили, які ці ріжниці великі. Але я вірю, що цю проблему можна буде розвязати.

Безумовно частину нинішніх алярмів у СРСР. можна виправдати часописними статтями, які повідомляють чи покликуються на якісь зустрічі „капіталістичних лідерів" у Парижі й деінде, котрі буцімто приготовляють війну проти Совітів. Не вірю, щоби справді поважні капіталісти починали дискусію на цю тему. Якщо дійсно були такі зустрічі, то на них розглядали радше способи, яких треба би вжити проти системи дympінгу, прийнятої недавно Совітами. Очевидно, це мій звичайний здогад. Не маю офіціяльних інформацій щодо подібних зустріч. У кожному випадку без огляду на те, що в цій справі кажуть, можу тільки потвердити, що Польща не візьме участи в ніякій военній авантюрі і хоче надалі залишитися чинником ладу і порядку".

Як бачимо, заява досить рішуча. Всетаки найцікавіших моментів із статтей Дмовського — питання розвалу Рад. Союзу — не торкається. Про це стрічаємо цікаві уваги в ріжних польських часописах. Зреферуємо їх у слідуючому числі.

Більшовики пророкують війну.

„Ізвестія" у статті Польща та СРСР" пише, що війна між Польщею і радянськими республиками є неминуча. Маршалок Пілсудський хоче реванжуватись за невдалий похід на Київ 1920 року. Польща не може конкурувати своєю промисловістю із державами західньої Европи, тому вона мусить шукати ринку на Сході і тому бажає відорвати Україну від СРСР.

З волинського виборчого фронту.

ВІЧА В ЛУЦЬКОМУ ПОВІТІ.

9. квітня посол Заваликут і п. В. Островський відбули передвиборче віче в місточку *Торчин*. Крім місцевих громадян, на віче прибули також селяни з довколичних сіл. Виявилося, що місцеві українці страшенно переляканi останніми арештами сельробівців і бояться всяких політичних зібрань. Тому-то посол Заваликут, який промовляв після вступного слова п. Островського, був змушений говорити, між іншим, і про свободу виборів та невтручання в виборчу акцію поліції.

В неділю, 13 квітня, відбули віче в селі *Метишині* п. посол Біляк і п. В. Островський. Село це лежить на кордоні з Дубенщиною й в 1928 році голосувало на листи 8 і 10. На віче прибули селяни з кількох довколичних сіл. Придатна була сюди й бойка сельроб-єдности з Дубенщини, озброєна в палиці й залізні дроти, намагалася перешкоджати глупими вигуками, але швидко її присутні вацитькали.

По дорозі з Метишина до Луцька пп. посол Біляк і В. Островський відбули віче в селі *Новоставі*. Дуже приємне враження зробила місцева національно настроєна молодь, як хлопці, так і дівчата, які приспішеним темпом йдуть до культурно-освітньої й громадської праці, хоча ще недавно Новостав цілковито спав.

Резиґнація одинки. Місцевий клерикально-ендецький орган „Земя Волиньска" в числі 15. в сумом інформує: „Як довідуємося з міродайних джерел, група ББ випофала свої листи". Таким чином в окрузі Луцьк-Рівне-Костопіль залишилаcяб лише одна польська листа „Визволення" ч. 3.

Серед жидів. Нас інформують, що жиди поділили між собою виборчу акцію так: сіоністи мають переводити їх до сойму, а центральний професійний союз робітників до сенату. Сталося це тому, що кандидат на посла Ротфельд є сіоніст, а кандидат на сенатора Черняхів, звязаний з робітничою організацією.

Гінденбурґ іде над Рен.

З Берліна пишуть, що у найблизшому часі президент Гінденбурґ вибирається в подорож до надренських теренів, звільнених від окупації. Гінденбурґ відвідає Шпаєр, Майнц, Кобленц і Трієр.

Антифашистівський замах у Парижі.

Дня 15. ц. м. у Парижі, в північній робітничій дільниці, один комуніст італієць напав на двох італійців фашистів та обидвох застрілив на місці. Третий фашист обороняючи себе, стрілив до комуніста і поранив його, але комуніст встиг втекти і поліція досі не відшукала його.

Про вакаційні оселі.

Переглядаючи чужу, краєву і заграничну пресу, часто можемо стрінутися з довшими або коротшими статтями, а то й закликами до громадянства у справі допомоги у висилці міської бідної дітвори на відпочинок підчас літніх ферій чи в гори чи то куданебудь на село. У нашій пресі маємо про те дуже скупі відомости. З цього виходилоб, що наша міська дітвора є вся заможна і сама, при допомозі своїх власних засобів може виїхати на село, або що її цілковито нема. Тимчасом річ діється цілком противно. Найбіднішою і найбільше потребуючою літнього відпочинку є наша українська міська дітвора. Вправді є в нас Т-во Вакаційних Осель, завдання якого є займатися висилкою убогої дітвори на село, але про те, здається, загал нашого громадянства мало знає. Т. В. О. щорокy висилає около 120 дітей на село і то виключно майже своїм коштом. Датки громадянства, членські вкладки і збірки є головними джерелами доходу Т. В. О. На цьогорічних загальних зборах Т. В. О. саме порушувано це мале зацікавлення ширшого загалу до такої потрібної гуманітарної інституції. Проф. Северин Левицький звернув увагу на те, що крім Т. В. О. є ще Т-во Опіки над Молодю і його Пластова секція висилає також дітей на село, згдядно до пластових таборів для новиків. Добре булоб цю справу обговорити спільно. На загальних зборах поставив внесення, щоби Т. В. О. скликало ширшу анкету, на яку требаб запросити загал нашого громадянства як також управу Пласту і з ним спільно обговорити цю справу. Це внесення перейшло одноголосно. Виділ Т. В. О., виконуючи постанову загальних зборів скликав анкету на день 15. березня. На анкету явилося 34 учасників переважно членів Т. В. О., делегати українських народніх шкіл, делегати українських гімназій, представники Т. О. над Молодю та представники Пласту. Реферат від Т. В. О. виголосив проф. Стевчак. У рефераті засував, які завдання має Т. В. О. і коротко представив ту працю, яку згадане Т-во досі зробило. При тім старався виказати, які ріжниці заходять між тими оселями, які уряджує Т. В. О. та оселями таборовими, які уряджує Пласт для молодих новиків. Над рефератом вивязалася довша річева дискусія. Майже всі члени анкети годилися з тим, що літні діточі оселі є дуже потрібні міській дітворі і що тією справою у нас мало хто цікавиться. Тимчасом задля браку відповідних літних осель багато молоді западає на всілякі пошесні недуги, як чахотка і т. п. і гине марно. Ті літні оселі, які переводить Т. В. О. і Пласт є не вистарчаючі, бо замало дітвори бере в них участь, при чім є це оселі для здорової дітвори (Пластові Табори), або анемічної дітвори (Вакаційні Оселі); для хорої дітвори літних осель цілком нема. Причиною цього є недостача фондів і брак зацікавлення ширшого загалу. В ціли успішнішого поведення справи вирішила анкета утворити окрему комісію, якаб цю спра-

---

че подорозі з імперіялістичними деспотами, чи це буде деспот російський чи австрійський. Дні царату почислені. Ми віримо, що Україна здобуде кращу долю в дружній спілці з російською демократією. В концепції австрійській українські народні маси політичну свободу здобули би тяжким економічним поневоленням. Українські народні маси ледви чи пристосувалися би до нових умовин. Австрія-держава ультрамонтанська. Яка є запорука з боку австрійського уряду? Ми як соціялісти взагалі проти війни".

Маючи образ обох таборів серед київської молоді, запропонував товаришам есдекам і есерам спільну конференцію. Де? На другий день у д. Степаненка. Вони згодилися на це.

Д. Степаненко вислав з хати службу. Вийшов і сам, вернув щойно під кінець нарад.

У вступній промові полемізував я з думками, які почув попереднього вечора.

Зміст промови: „Сподівання декого з товаришів на російську демократію пригадують сподівання чолових одиниць радикального напрямку в Галичині на польську демократію. Галицькі сподівання давно розвіялись. Польська демократія, поростаючи в піря, зробилася куди завзятішим ворогом українства, як польська шляхта. Російська демократія не буде вийнятком. Досадний приклад: еволюція П. Струве. Треба визволитися з під гіпнози російської культури та російської політичної думки. До війни прийде, чи це нам на руку, чи ні, чи ми цього хочемо, чи ні! Отже сук питання в тому, чи ми добровільно годимося на те, щоби бути безвольною пилкою в руках воюючих сторін, чи старатися зробитися самостійною силою? Чи має світ довідатися, що ми є, чи добровільно здаємося на ласку і неласку воюючих сторін? Світ числиться тільки з сильними. І підчас грядучих подій ми мусимо змагати до виявлення нашої сили, до замаркування перед світом, що над нами не можна переходити до дневного порядку, що з нами треба числитися".

Після довгої, часами дуже гарячої дискусії ми прийшли до певного порозуміння: Київ мусить стояти в близькому звязку зі Львовом і в цім напрямі будуть зроблені з боку товаришів відповідні кроки. А в Київі всі студентські організації будуть в постійному контакті і навяжуть взаємини з студентськими громадами по інших містах.

Моє головне завдання було виконане. Чергового дня зголосив я свій приїзд в поліції і замешкав в домі Лисенків. Того самого дня звився у мене аґент з охрани і списав протокол: коли, по що приїхав, коли виїзджаю. І від цеї хвилі біля дому Лисенків чепів аґент. Та товариші, які опроваджували мене по Київі, мали великий досвід: завжди вміли зааранжувати втечу перед бистрим оком аґента. І я мав змогу побувати в гостях у декого з визначних українських діячів, стрінутися з мішаним українсько-російським товариством та докладно оглянути Київ.

М. ін. в товаристві двох товаришів відвідав я п-ю Олену Пчілку, одну з наймаркантніших індивідуальностей тодішнього українського Києва. П-і Пчілка була тоді на военній стопі з студентством. В „Рідному Краю", який вона редаґувала, помістила дві статті, в яких піддано острій критиці ролю жидів на селі. Проти великої громадянки-письменниці піднесено закид, мовляв, проповідує антисемітизм. Жидофільство було тоді одним з угольних каменів поступовости.

І студентство винесло різкі резолюції проти сестри Драгоманова, мами Лесі Українки. Хоча інкриміновані статті на ділі спіралися на чисто річевому матеріялі і не було в них й тіни антисемітизму... Це виказала п-і Пчілка моїм товаришам, які відмовилися від співвідповідальности за резолюції студентства, погоджуючись з думками, висловленими в „Рідному Краю", даючи таким чином достойній пані бодай часткову сатисфакцію.

Велике враження зробив на мене побут в домі, тоді укінченого студента, покійного професора В. Коваля. І досі стоїть мені перед очима картина, як його дрібонькі діточки, стають під портрети Шевченка та Драгоманова і лебедять: „добраніч, батьку Тарасе, добраніч батьку Михайле".

І досі зі зворушенням згадую передостанній день побуту в Київі, коли як мій „чічероне" зголосився т. О. Гермайзе. Ходили ми оглядати передмістя Подол. Гермайзе оповідав мені про життя-буття тамош. міщан та про традицію, яку зберегли вони. Він мріяв про те, щоби зробитися професором місцевої гімназії і мати змогу працювати серед міщанства. М. ін. оповів цікавий епізод з тюрми.

В келії сидів гурт студ.-українців за участь в Шевченківській демонстрації. Одного разу до келії прийшов новий гість. Слово по слові і виявилося, що „цувакс" — „русскій з Ґаліціі", теперішній сельробівський посол — Кирило Вальницький. Кияни-студенти, не кажучи нічого, що вони українці, стали знущатися над „русскістю" Вальницького. І доводили його до розпуки. Вкінці Вальницький для піддобрення став писати українські вірші, які знов брав на глум талановитий травестатор — студ. О. Весоловський. Вернувши з Київа, Вальницький назад зробився „русским". А попав до тюрми за те, що найдено у нього нелеґальну брошуру. Кияни сміялися з Вальницького, мовляв — він думав, що вистане, щоби брошура була написана російською мовою і царські жандарми погладять по голівці.

Провівши останній вечір на концерті автентичних бандуристів, зібраних Гнатом Хоткевичем, виїхав я з Київа.

Вернув до Львова на Святий Вечір і в домі Андрія Кука зложив звідомлення зі своєї поїздки.

ау управильника і посунув на ширшу площину та втягнула до праці ширший загал нашого громадянства. До комісії мають увійти Т. В. О., Краєве Т. Ох. М., Рідна Школа і Гігієнічне Т-во, кожне з двома делегатами. Всі школи „Рідної Школи", обі українські гімназії, III. держ. семинарія, гімназія і семинарія СС. Василіянок, школа ім. Шашкевича — кожна з одним делегатом. Т-во Вакаційних Осель має це рішення анкети згаданим установам подати до відома як при допомозі преси, так також окремими запрошеннями. Обсяг ділання комісія має собі намітити сама.

С. П.

Похорон бл. п. Льва Бачинського.

У Велику Пятницю зложено в Станиславові до могили тлінні останки бл. п. д-ра Льва Бачинського, голову Соц.-Радикальної Партії та парляментарного клюбу соц.-радикалів. Похорон відбувся з залізничого двірця, бо Покійний помер у Долішній Австрії, у санаторії в Ґріменштайн, відкіля спроваджено тіло на рідну землю. Просторий станиславівський двірець і майдан перед двірцем залягли багато-тисячні маси народу, які засвідчували велику популярність, якої Покійний зазнавав у Станиславові й доокружних повітах та загальну пошану серед широкого українського громадянства. Перед винесенням домовини з двірця, промовляли сен. д-р Іван Макух, довголітній товариш праці Покійного, іменем радикальної партії, і д-р Данилевський від президії Адвокатської Палати. Домовину зложено на возі, запряженому у три пари волів та предивно прибраному зеленю. У перших рядах багатотисячного походу йшов м. ін. репрезентант президії сойму віцемаршал Руґ.

Над відкритою могилою промовив від імени Української Парляментарної Репрезентації й Українського Національно-Демократичного Обєднання голова д-р Дмитро Левицький, підкреслюючи у своїй коротенькій промові визначну ролю Покійного в останніх кількох десятиліттях історії українського народу. Промовляли ще: д-р Михайло Волошин іменем Союзу Українських Адвокатів, Володимир Темницький іменем Української Соц.-Дем. Партії, пос. Семен Жук іменем волинських радикалів, селянин Цюкенда й представник родинного села Покійника, Серафинець.

Духовенство у похороні участи не брало.

Невідомий вояк римського леґіону.

Із Тунісу повідомляють: В оазі Ель Ґеґ найшли в глибині 22 м. мумію римського леґіоніста. Мумія заховалася дуже добре, бо земля пересичена радовими еманаціями, що унеможливили ґнити мертвому тілу. Леґіоніст належав до X. леґіону та взяв участь у другій пунійській війні. Це виписано на табличці ідентичности, що завішена воякові на шиї. При пошукуваннях найшли ціле озброєння леґіоніста та вириті на мармуровій табличці напис: „Фабій Цестор із десятого Транспаданського Леґіону. Маніпул XVI. Центурія XXXII. Родився в Ості в 507 році від оснування Риму. Приділений до війська в 527. Центуріоном став 542-го. Зпеґрадований за обиду по-пяному військового трибуна Манія Таркавата. За геройство в битві біля Цеане одержав лавровий вінець". У гаманці, привязаному до леґіонерського пояса, найшли 16 сестерців.

110 людей згоріло в церкві.

„Дня 20. квітня підчас богослуження в сільській церкві в Костешті біля Пітешті (в Румунії) вибухла пожежа. Люди кинулися до одиноких дверей, що були замкнені та не далися отворити. Богато людей згинуло потратованих у сутолоці, решта згоріли, коли завалилися стіни горіючої церкви. Розпізнали звуглені тіла 110 людей. Згоріли й цілі родини. Здогадуються, що тіла щось 10 людей, які ще є під згарищами, годі буде вже пізнати. Пожежа не тревала й годину. Згоріла переважно молодь і діти. В Контешті нема майже родини, що не втратила би когось. На місце катастрофи приїхали міністри внутр. справ і суспільної опіки. Церква була деревляна, а побудована тому сто літ на кінці села. Вогонь повстав від восканих свічок, від яких займився вінець. Жертви пожежі похоронили в 40 гробах, в кожному гробі членів одної й тої самої родини.

Процес „Спілки Визволення України".

ПРИСУД.

У суботу 19-го квітня в вечірніх годинах (між 8 і 11-ою) проголошено присуд у харківському процесі проти обвинувачених членів „Спілки Визволення України". Інформації про присуд подаємо на основі радіозвідомлення зі Львова й Самбора. Звідомлення зі Самбора зволила нам прислати п-на Марія Чапківна.

У деяких місцях наші інформації можуть бути неточні тому, що хвилинами на перешкоді стояли атмосферичні перешкоди. Наші інформації доповнимо з хвилиною, коли дійде до нас радянська преса.

ПРИСУД ВИГЛЯДАЄ ТАК:

НА 10 ЛІТ позбавлення волі, при строгій ізоляції і на 3 роки позбавлення громадських прав після виходу на волю засуджені: С. Єфремов, Чехівський Вол., Ніковський А., Павлушків М.

НА 8 ЛІТ позбавлення волі, при строгій ізоляції і на 3 роки позбавлення громадських прав після виходу на волю: Дурдуківський, Ганцов, Холодний Гр., Барбар А., Удовенко В., Підгаєцький Е.

НА 6 ЛІТ позбавлення волі та три роки позбавлення громадських прав: Іваниця Г., Близнюк П., (2 роки утрати гром. прав), Слабченко М. (2 роки утр. гром. прав).

НА 5 ЛІТ позбавлення волі, при строгій ізоляції і на 3 роки позбавлення громадських прав після виходу на волю: Старицька-Черняхівська, Черняхівський, Гермайзе О., Гребенецький, Матушевський Б. (і 5-літнє позбав. гром. прав), Залеський А. (і 2 роки утрати гром. прав), Голоскевич Г. (і 3 роки утрати гром. прав), Єфремов Петро (і 2 роки утрати гром. прав), Товкач (і 2 роки утрати гром. прав), Отамановський В. (і 2 роки утрати гром. прав), Болозович А. (і два роки утрати гром. прав).

НА 3 РОКИ позбавлення волі з утратою гром. прав на 2 роки: Ботвинський К., Чехівський М., Слабченко Т. (без утрати гром. прав).

ВИДАЛЕНІ ЗА МЕЖІ РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ: Дога В., Страшкевич В., Шарко В., Білий М., Щепотєв В., Карпович О., Панченко-Чаленко М.

НА 3 РОКИ позбавлення волі без утрати гром. прав, з умовним присудом: Трезвинський Ю., Шило Конст., Марґуліс З., Івченко М., Кривенюк М., Добровський Вол., Туркало К., Кудринський М., Біднова Л., Лагута М., Токарівська.

*

Всі умовно засуджені вийшли зараз після присуду на волю з „іспитовим" — по більшовицькій прозивчій термінольогії — „речинцем до трьох літ", по нашому: з завішенням кари на 3 роки.

„За пять літ Польща буде добичею Німеччини".

На політичному мітінгу в Ліоні, що відбувся заходами Ліґи Аксіон Франсез, розглядали справу евакуації Надренії та небезпеки нової війни, до якої може прийти наслідком евакуації. Лев Доде вказував помилки фр. дипльоматії від хвилі підписання договору. Евакуація Надренії створює для Польщі небезпеку. Поки фр. війська були над Рейном, Німеччина не важилася зачинати зачіпної акції проти Польщі. Коли евакуація скінчиться, Німеччина матиме свобідні руки та почне давно приготовлювану зачіпну акцію проти Польщі. За пять літ Польща впаде добичею Німеччини, потім Німеччина здавить Францію.

Криваві сутички з летучими комун. відділами в Німеччині.

У Лайпціґу прийшло в неділю підчас комуністичних демонстрацій до кривавих сутичок, тому поліція заборонила всякі вуличні походи. В понеділок комун. відділи нападали цілий день на поліцію. В робітничих дільницях приходило кілька разів до сутичок і стрілянини. Тогож дня поліція в ін. містах, із яких виїздили делеґати ком. інтернаціоналу на лайпціґський зїзд, обсадила зал. двірці та перевела строгу ревізію у делеґатів, що верталися зі зїзду. Головну увагу звернули на Берлін, відкіля на зїзд комун. молоді виїхало у Лайпціґ 3000 комуністів. Берлінська поліція придержала на одній з підміських шос 60 тяґарових авт, що везли делеґатів із Лайпціґу. Двох із них, підозрілих у вбивстві капітана лайпціґської поліції, арештували. В Галле поліція арештувала около 100 учасників зїзду і сконфіскувала в них зброю.

Згоріло більше ніж 300 вязнів.

У вязниці в Колюмбусі (стейті Огайо) вибухла пожежа, жертвою якої впало понад 300 людей, переважно вязнів. Підчас пожежі вязні добувалися до замкнених дверей, у келіях чути було зойки. Здогадуються, що пожежу підложено в кількох місцях. Для обережности вислали на місце 1500 вояків із кулеметами та бомбами, що витискають сльози. Виходить, що деякі вязні допомагали пожежі. Гумові вужі вогневої сторожі були покраяні. Стріляли до 4 вязнів. Коло півночі воякам і вязничій сторожі вдалося перевести контролю кількох тисяч вязнів. У вязниці є около 5000 вязнів. У вогні найшлися тому стільки вязнів, що дозорці в переполосі не змогли відчинити всі келії. В деяких келіях прийшло до кровавих сутичок між дозорцями, військом і вязнями, що хотіли втікати. Також вязні ратували своїх товаришів недолі, нераз із небезпекою для власного життя. Зпід згарищ добули 336 трупів, а майже 400 вязнів є тяжко ранених. Кількадесять вязнів збожеволіло. Коли полумя охопило будинок, вязнича сторожа кинулася втікати. Притомности не втратила лише молода дочка директора вязниці. Вона негайно сигналами вязничої радіостанції візвала військо та поліцію. Із кількома вязнями відчинила келії. При цьому один із розшалілих вязнів хотів смолоскипом поширити пожежу на велику вязничу салю. Дівчина застрілила його. Її теж завдячують, що цілий вязничий будинок не вилетів у повітря, бо їй вдалося небезпеку пожежі відсунути від магазину зброї та муніції. Вязнів, що врятувалися з пожежі, окружило військо, щоби не допустити до бунту. Військо має скоростріли. Шпиталь переповнений жертвами пожежі, яких у більшости мусіли покласти на долівці, а багатьох таки не приняли. По останніх відомостям згоріло 307 вязнів.

Ревізії й арештування комуністів у Львові.

У звязи з недалеким святом 1. травня львівська поліція перевела ревізії серед комуністів. У мешканні Арн. Фішера (вул. Джерельна 43) і Сам. Лебзволя (Котлярська 10) найшли та сконфіскували 15 транспарентів із протидержавними написами та виказ вулиць і місць, де ті транспаренти мали бути порозміщувані. Забрали теж летючки та кореспонденцію. Обох згад. комунісів арештували.

Процес д-ра Мацьківни.

Дня 23. квітня перед львівським судом присяглих під проводом віцепрезидента окр. карного суду Антоневича зачинається процес д-ра Мацьківни за вбивство д-ра Телішевського. Розправа розписана на 3 дні. Обвинувачує прок. Сивуляк, як цив. оборонець виступає д-р Глушкевич, обвинувачену боронить д-р Старосольський і бувш. прок. Гіртлер. Лікарі психіятри: д-р Демяновський і д-р Фростіґ.

Зі спортового життя.

„Чорні"—„Україна". 4:1 (1:0).

Вислід цих товариських змагань з ліґовою дружиною „Чорних", беручи під увагу перебіг гри і вартість обох дружин, дещо за високий, що „завдячує" „Україна" сторонничому і нерішучому судді п. Пшибильському, який до проводу в таких змаганнях цілком не надається.

„Україна" виступила в дещо зміненому, як досі, складі: Бутель М.; Скрегота, Сич (Грещук); Борсук, Цимбала, Бутель Е.; Підлісецький, Кобзяр, Лисик, Маґоцький, Воробець. В першій половині гра цілком рівнорядна, а навіть „Україна" має перевагу. Напад на середині з Лисиком, який ще не прийшов добре до сил по довшій хоробі, вів часто небезпечну акцію під ворота противника, що через „пех" (два стріли в поперечку) і невлучність стрілів, не використав. Поміч грала досить слабо, де найліпшим ще показався Бутель. Оборона, як звичайно, була найліпшою частиною дружини. Бутель М. на воротах зовсім добре заступив Новицького, а в пропущенні воріт не має безпосередньо вини.

Одинокі ворота для України здобув, як звичайно, Кобзяр з подання Маґоцького, який добре орієнтується і повинен надальше грати на середині нападу. Змагання відбулися на грищі „Чорних" при участи тисячки, доволі „святочно" настроєних глядачів.

Львів:

„Аттілля" (Мішкольц)—„Погонь 3:1 (2:1). Знаменита гра мадярів. Суддя п. Вечистий дуже добрий.

„Аттілля"—„Гасмонея" 2:0 (1:0).

Краків:

„Висла"—„Гарбарня" 3:1 (1:1) мист. ліґи.

„Краковія"—„Вакер" (Відень) 1:0 (0:0).

Варшава:

„Польонія"—„Гакоаг" (Відень) 4:1 (1:1)

„Гакоаг"—„Польонія" 2:0 (2:0).

Познань:

„Варта"—„Мінерва" (Берлін) 3:0 (3:0).

„Варта"—„Мінерва" 1:1 (1:1).

Катовиці:

„Вакер" (Відень)—Репр. Шлеська 10:2 (6:0).

Польща протестує проти нім. підвижки митних оплат.

Дня 17. ц. м. делегат Польщі, міністр Сокаль зложив на руки секретаря Союза Народів ноту такого змісту: „Тоді, як після пертрактацій в Женеві, держави, що брали участь у конференції для угіднення економічної акції, підписали торговельну конвенцію про обмеження свободи ділання в царині митного законодавства, німецький парлямент 14. ц. м. приняв державний проєкт про підвишку митних оплат, які головно торкаються польського експорту. З огляду на те, мій уряд поручив мені ствердити в його імені, що згадана підвишка митних оплат утворює важку ситуацію і то в хвилині, коли Польща підписала торговельну конвенцію".

„Франкфуртер Цайтунґ" пишучи про цей польський протест заявляє, що протест внесений за пізно, тоді, як уряд вже не може вплинути на німецький парлямент, який ухвалив митну підвишку. Протест внесений не для практичних цілей, а для замаскування внутрішніх політичних трудноців у Польщі. Польща правдоподібно ухвалить зате підвишку на митні оплати за ті продукти, що до яких вона не підписала торговельної конвенції. Тим чином Польща схоче привернути рівновагу прибутків захитаних підвишкою німецьких мит.

Студентські заворушення в Букарешті.

Минулої суботи у Букарешті відбувалась велика демонстрація студентів, які зіткнувшись із військом і поліцією, почали кидати камінням і цеглою та бити вояків палицями. Один підстаршина, ударений в голову, впав непритомний, двох поранених старшин відвезено до лічниці, кількох студентів поранено багнетами. На місце випадків прийшов секретар міністерства внутрішніх справ Ангелеску і хотів говорити промову та успокоювати демонстрантів, але студенти не дозволили йому говорити.

Спис населення в Зєдинених Державах Північ. Америки.

На днях в Зєдинених Державах Північної Америки розпочався спис населення, який переводиться що 10 літ. Конскрипцію переводить 120.000 функціонарів. Ця акція коштуватиме 30 міліонів долярів.

Боротьба з комунізмом у Вильні.

На днях виленська поліція перевела в домах комуністів у Вильні нічні ревізії. Арештовано 18 комуністів, між ними 6 студентів, сконфісковано 170.000 примірників комуністичної бібули.

Політична амнестія в Еспанії.

З Мадриду подають, що еспанський король підписав декрет про амнестію для політичних вязнів. Декрет цей виготовив президент міністрів.

НОВИНКИ

— **Справлення похибки.** У статті М. Галущинського: „Політика в освіті, чи освіта в політиці?" (святочне число „Діла" ч. 87 з 20. IV. 1930) пропущено одно речення, котре до певної міри зменшує зміст і вагу проектованої розмови між відповідальними людьми. А саме в другому уступі від кінця, 14-ий рядок здолу, має бути: „розумна розмова між відповідальними людьми про те, куди може завести такий стан ціле наше національне життя та кудою нам прямувати, коли хочемо відограти відповідну ролю".

— **На карти „Рідної Школи", звільняючі від алькогольних напоїв і з нагоди Воскресения Христового** зложили в золотих ці Вп. Громадяни (ки): д-р Бурачинський Тит лікар — Львів 10, о. Ю. Гранковський — Тучапи 10, д-р Мурович Володимир, адвокат — Заболотів 5.20, Коваленько Антін, проф. — Львів 5, Чума Льонгін — Берлин біля Бродів 5, Василь Боднар — Вздів біля Сянока 5, та з Дрогобича по 2: Левко Кондрат, Теодора Добрянська і Олександер Горницький. — Хто слідуючий.

— **Як у нас шанують рідну мову.** Брак пошани до рідної мови доходить у нас до крайности. Яскравим прикладом цього нехай послужить такий факт: В другій половині лютого ц. р. замовила Філія „Просвіти" в Городку в т. зв. „Подільській Театральній Бібліотеці", а властиво у п. В. Мартиневича, певну скількість книжок, театрального змісту, на суму 56.50 зол., з виразним застереженням, що в разі нерозпродання чи непридатности якоїсь книжки, філія має її звернути. Тому, що розпродаж йшла досить тяжко (як звичайно в таких випадках), філія „Просвіти" не могла зараз-же виплачувати п. Мартиневичові повну належитість за побрані книжки, наслідком чого п. В. Мартиневич передав цю справу адвокатові, жидові, д-ру Артурові Нуссбавмові, який прислав до філії „Просвіти" в Городку Ягайл. упімнення, писане польською мовою, домагаючись з поручення книгарні ім. Лесі Українки в Тернополі виплачення рахунків та погрожуючи польським судом. Треба додати, що п. В. Мартиневич має претенсії бути україн. письменником і що така пошана рідної мови і легковаження клича „свій до свого" тим більше заслуговує на напятнування.

— **Літературна нагорода м. Львова.** Дня 16. ц. м. у львівськім маґістраті відбулось засідання Комітету для признання літературної нагороди ім. Корнеля Уейського за рік 1930. По довшій нараді літературну нагороду в сумі 7.500 золотих признано письменникові Гнатові Нікоровичеві, авторові комедії „В голубнику" і повісти „Іван Кішоцький". На увагу заслуговує факт, що на фонди цього Комітету у великій мірі складається праця українців м. Львова, а літературні нагороди щороку надається тільки письменникам полякам.

— **Цвинтарище зперед 4.000 літ під Торунем.** На полі одного селянина біля Торуня відкопано кілька урн з останками людських кісток. На місце розкопок виїхала наукова комісія, яка припускає, що ці урни походять зперед 4.000 літ. Ведуться дальші розкопки, тому, що правдоподібно на цьому місці находиться ціле передісторичне цвинтарище.

— **Малолітня самовбивниця.** На днях при вул. Новолипя у Варшаві вискочила із III. поверху 11-літня дівчина Гелена Вишинська, яку відвезено до лічниці із розбитою головою і поломаними руками. Причиною цього страшного вчинку був такий дрібний випадок: Гелена Вишинська, перебуваючи в домі товаришки, вкрала в неї 3 золоті, а коли справа вияснилась і батько хотів її набити, молода дівчина зі страху вискочила через вікно.

— **Самовбивства у Відні.** Відень належить до міст, в яких самовбивства є дуже численні. Дня 15. ц. м. у Відні статистика начислила 24 випадки самовбивств. Між самовбивцями є 15-літні і 80-літні.

— **Троцький редактором.** „Н. В. Журналь" подає, що Троцький приступає до видавання двотижневика „Комуніст", якого метою є дати ідеольоґічні основи для лівої опозиції та створити ґрунт для обєднання опозиційних елементів.

— **Рани Тереси Найман крівавлять на ново.** Німецька преса подає, що Тереса Найман із Коннерсрайту, яка перед кількома роками була славна своїми стиґматами на місцях тіла, де були Христові рани, цього року від початку посту дістала нові криваві рани і лежить хора від упливу крови.

— **Жидівські свята в СРСР.** З Москви повідомляють, що підчас останніх жидівських свят пасхи, всі синагоґи в Москві були переповнені жидами і то робітниками, які прийшли молитись. Так само у всіх провінціональних містах СРСР жиди робітники святкували свято пасхи, виконуючи всі ритуальні церемоніяли. І хоч у деяких містах відбулись підчас свят антирелігійні мітінґи, то робітники жиди ішли вперед до божниці молитись, а потім по наказу ішли на антирелігійні мітінґи.

— **Епідемія сплячки в Америці.** Німецька преса подає, що в б. німецькій кольонії в Камеруні занедужало на сплячку аж 300.000 муринів. Ця недуга є невилічима і правдоподібно всі ці недужі повмирають до року. Лікарі розпочали акцію рятування муринів, ведуться досліди і спроби винайдення лікарства, але покищо безуспішно.

— **Самовбивство дівчини в церкві.** У Парижі запанувала тепер нова мода — кінчати життя самовбивством у церкві. Напротязі місяця березня у Парижі двох чоловіків застрілилось у церкві, а минулого тижня в паризькій церкві молода дівчина Павліна Кадаран, висповідавшись, клякнула перед престолом і випила фляшину отруї. Відвезена до лічниці, вона призналась, що хотіла покинути життя тому, що її покинув наречений.

— **Ще про Маяковського.** Російська еміґрантська преса стверджує поголоски, що поет Маяковський застрілився не тільки через нещасливу любов, а й наслідком зневіри в комунізм і конфліктів з офіціяльними кругами в Москві. Поет від довшого часу був у неласці радянського уряду, який навіть цього фанатичного комуніста-поета обвинувачував в індивідуалізмі та осуджував його твори, як незгідні з комуністичною ідеольоґією. Це дуже боліло гордого і вражливого поета, який був свідомий того, що він поклав для розвитку пролетарської літератури великі заслуги та що йому роблять кривду сліпі доктринери, намагаючись скувати його душу і творчість вже надто у вузькі рами агітаційности. Ще недавно казьонний поет комуніст Демян Бедний опублікував віршований памфлет на Маяковського, доказуючи йому, що він не комуніст і не розуміє духа революції. Маяковський помер у 38 році життя.

— **Саранча в Єгипті.** В південнім Єгипті появилась велика хмара саранчі, яка надлетіла з над Синайського острову. На боротьбу зі саранчею вислано великий відділ війська, який облив бензиною саранчу у хвилині, коли вона сіла на полі, після чого саранчу підпалено. Цю саранчу, яка намагалась відлетіти з небезпечного місця, спалено в повітрі вогнеметами. На полі, широкім 3 $км^2$, лишилась верства саранчі, місцями груба на 10 цм.

— **Розсіяна пані майорова.** Жінка фінляндського майора вибиралась в подорож над море і на прощання дістала від свого доброго чоловіка на свої потреби тисячку. Врадувана пані майорова, ніжно поцілувала свого щедрого майора, сіла в Гельсінґфорсі до поїзду і ще більше втішилась, побачивши, що в цьому самому поїзді їде над море її добра приятелька, жінка полковника, славна вродою і тим, що чотири рази виходила заміж і чотири рази покидала чоловіків. Радість молодої майорової не мала границь: ось тепер їй не буде скучно ані в дорозі, ані над морем, бо пані полковникова буде забавляти її, оповідаючи все, що пережила з першим чоловіком, другим, третим і четвертим і чому ані один з них не вдоволив її. На одній стації пані майорова хотіла купити собі чоколяду і попросила паню полковникову пильнувати її валізку із гардеробою і портфелем, а сама побігла до стаційного буфету. Якеж було її здивування, коли вона вернувши відчинила валізку і найшла в ній всю гардеробу, всі косметичні причандали, всі фарбки до малювання уст і личка, але не найшла тисячки грошей, подарованих паном майором. „Хтож міг украсти, як не полковникова?" — подумала собі майорова і, маючи переконання, що полковникова спритна у крадіжи не тільки сердець 4 чоловіків, але й грошей, вона на другій стації післала свою товаришку на стацію купувати помаранчі, а сама лишившись у возі, відчинила валізку полковникової. І справді, у валізі були ріжні грошеві банкноти, а між ними тисячка, така саміська як ця, що дарував пан майор. Майорова була субтельною людиною, не хотіла робити полковниковій сорому ні ганьби, тому, не згадавши ні словом про тисячку, розпрощалась із полковниковою і змінивши плян подорожі, виїхала до купелевого міста зовсім не того, де була полковникова. Якеж було здивування бонтонної майорової, коли вона довідалась, що полковникова поширює вістку, що майорова вкрала в неї тисячку і зникла із поїзду? Якаж то була несподіванка, коли пан майор написав, що вона через поспіх і розсіяність забула даровану ним тисячку в дома на столі і що вона без потреби витягала тисячку з валізи полковникової, бо полковникова нічого невинна.

— **Нові кольонізаційні терени в Бразилії.** Варшавське кольонізаційне товариство здобуло для еміґрантів з Польщі нові кольонізаційні терени у Парані, в Бразилії. Ці терени великі 80.000 гектарів. Перша партія кольоністів з Польщі виїде в осени ц. р.

На будову шпиталю ім. Митрополита Шептицького.

Перший виказ: По 100 зол. зложили: Пр. еп. д-р Іван Бучко, сен. Волод. Децикевич, о. сов. Василь Лициняк, д-р Стефан Федак, д-р Іван Куровець, о. крил. Олександер Ковальський, дир. Стефан Гевак, Іван Охримович, д-р Т. Бурачинський, д-р І. Савчак, д-р Ілія і Ярослава Сологуби — Белз; 70 зол. зложив о. дир. Ю. Дзерович, як дохід з концерту; 20 зол. дир. Микола Мороз. Жертви можна присилати або складати у Зем. Банку, Дністрі і Центробанку з зазначенням на будову шпиталю.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. **Волосянський Іван,** вислужений яворівський і сокальський декан, парох Сокаля, помер 19. квітня ц. р. у Сокалі у 69. р. життя. Похорон відбувся у вівторок, третього дня Великодних Свят у Сокалі. В. В. П.

Дописи.

ЛУЦЬК НА ВОЛИНІ. *(Кооперативні справи.)* В останніх днях березня в помешканні Українбанку відбулося під головуванням дир. Олекс. Ковалерського засідання кооперативно-інструкторського відділу Луцького районі, яке розглядало низку питань з українського кооперативного життя Луцького району. З рефератів виявилося, що повітові організації виказують сталий розвиток і збільшення своїх операцій. Це в однаковій мірі торкається й „Народної Торговлі", й „Маслосоюзу" й „Сільського Господаря" в Луцьку. Щож торкається низових кооператив, то як виявилося з докладу інструктора М. Пироженка, не всі вони розвиваються рівномірно, що залежить від того, що не всюди находяться люди по селах, які б були в силі опанувати досить складну кооперативну ділянку. Більшість кооператив розвивається цілком нормально. Вони самовистарчальні й мають вправні кермуючі органи. Однак є цілком слабі кооперативи, хоч їхній розвід пересвідчений, що розуміє кооперативні правила, як розуміє, наприклад, повторювати оклепані річі про „буржуазію" й „демократію. Вирішено всі ці кооперативи, по можности, уздоровити, себ-то домагатися стягнення неслушно розборгованих сум, побільшення удїлового капіталу й бездоганного упорядкування книговодства. Деякі кооперативи (Піддубці, Шклін), як безнадійні, зліквідувати. Надалі не допускати в жадний спосіб повстання кооператив, поскільки вони не мають належних власних фондів і відповідних сил для кермування справами кооперативи. — Другою справою був перегляд регуляміну кооперативно-інструкторського відділу при Українбанку в звязку з тим, що заангажовано інструкторську силу, яку одночасно принято. — Нарешті відділ ухвалив скликати чергову кооперативну анкету на 27 квітня, щоби пробити черговий перегляд сил і обговорити спільно актуальні справи кооперативно-господарського життя. Анкета є тимбільше конечною, що за останній час повстала велика кількість нових кооператив, які ще не звязані добре з цілою кооперативною сіткою та провід яких ще не гаразд усвідомив собі ті кооперативні традиції, які вже освячені життям на нашому терені. Після обговорення ще кількох дрібних справ, засідання відділу після пятигодинної річевої й спокійної праці замкнено. — На другий день у помешканні „Сільського Господаря" під головуванням п. Леонтина Кобилянського відбулося засідання Ради Філії. Рада привитала п. Герасимовича, який урухомив технічно-землемірне бюро в Луцьку, яке є першим українським бюром на Волині. Бюро інж. Герасимовича має співпрацювати в тісному контакті з Філією „Сільського Господаря", даючи, поза своєю технічною працею, правно-технічні поради членам Філії, що тим легше осягається, що бюро інж. Герасимовича міститься під одним дахом із Філією „Сільського Господаря". — Другою справою, яку полагодила Рада, це — обговорення питання про організацію сільсько-господарчої кооперативи 1-го ступня. — Нарешті, принято пару соток нових членів. — Загальне враження від обох засідань дуже добре, бо — мимо господарчої кризи, що відбилася дуже гостро на селі, — село гуртується біля своїх господарчих організацій й дає ті гроші, які роблять їх самовистарчальними, себ-то ні від кого незалежними. А це, у свою чергу, творить на селі тип нової людини, яка має ініціятиву й волю. *О. К.*

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Середа, 23. квітня, год. 7·30 веч. Паяци. Кавалерія Рустікана.

Малий Міський Театр

Середа, 23. квітня, год. 7·30 вечер Пан Топаз.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: Співець Парижа (Моріс Шевальє) і опера „Ловці жемчугів".
КАСІНО: Коли жінка забудеться.
КОЛЬОСЕЙ: Темпо, темпо!
ЛЕВ: Душі в неволі (Бол. Пруса).
ОАЗА: Князь студент.
МАРУСЕНЬКА: Весільний марш (звукова фільма).
ПАЛЯС: Звукова фільма: Мораль пані Дульської.
ПАН: Краса життя (Жеромського).
ПАСАЖ: Острів затоплених скарбів. Тиждень Метро-Голдвин-Маєр. Амер. комедія.
ПРОМІНЬ: Хатина дядька Томи.
СТИЛЕВЕ: Вигнань острова св. Олени.
ФАТАМОРГАНА: Шляхом ганьби.
ХИМЕРА: Грішниця з Монпарнасу.
УТІХА: Щораз скорше (Гарольд Льойд).

Програма радіо.

Четвер 24. IV. 1930.

Гельсінгфорс (221,4) 10·00 Симфонічний концерт. **Ляйпціг** (259) 16·30 Радіоорхестра. **Льондон** (356,3) 16·45 Камеральна музика. **Берлін** (418) 21·00 Концерт. **Стокгольм** (436) 20·60 Шведські народні пісні. **Рим** (441) 13·30 Радіоквінтет. **Лянгенберг** (473) 17·30 Концерт. **Прага** (487) 20·00 Сучасна музика. **Мілано** (501) 20·45 Комедія. **Брюссель** (509) 21·15 Військова орхестра і солісти. **Відень** (516,3) 12·00 Капеля Сільвінга. **Мюнхен** (533) 20·00 Концерт на цитрах. **Будапешт** (550) 17·30 Мадярські пісні (співачка Гебій). **Ленінград** (1000) 15·30 Російська музика. **Харків** (1304) 20·00 Трансмісії.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Театр під управою Ів. Когутяка. 1843

Синевідсько Вижнє:
Середа 23. IV. „Пташник з Тиролю".
Четвер 24. IV. „Трійка Гільтаїв".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЛЕДЯНІ знамениті, чеські машинки до мороженого, на провінцію негайна висилка. — Рентшнер, вул. Легіонів ч. 37. 1720 8—12

МОДНІ бранзолєтки, також іншу біжутерію поручає дешево Домбровскі-Розважевскі, Львів, (Готель Жоржа), Тел. 27—29. 1195 12—?

ДО ВСЕЧ. ОО. ПАРОХІВ, які улаштують у своїх парохіях місії, звертаються два інваліди У. Г. А., які займаються продажю девоціоналів, з просьбою повідомити їх про речинець місії хоч один тиждень наперед, та в цей спосіб помогти своїм людям заробити на прожиток. — Ласкаві повідомлення слати: Л. Яків Запитів, пошта Підкамінь ... 926 1—3

ПАМЯТАЙ

Найтреваліші **панчохи, рукавички, скарпитки, трикотажі** купиш **найдешевше** в фірмі — — — — — — — **„OLKA"** 1830 7-9 **Ринок ч. 35.** (побіч „Народної Торговлі")

НЕБУВАЛІ КОРИСТИ для точних передплатників „Діла".

Що кварталу льосування нагород!

Вже 15 червня ц. р. візьмуть участь у льосуванні нагород **усі передплатники, що не будуть мати ніяких залеглостей у передплаті.**

Виграти можна бібліотеку: вартости 100 ам. долярів, дві: по 25 ам. долярів, десять: по 10 ам. долярів і десять: по 5 ам. долярів.

Хто схоче, тому платимо за виграну бібліотеку готівкою.

ГОДИННИК ВАШ буде найліпше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів, пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою — Старомодні жіночі годинники переробляємо на ручні. 1002 57—?

ХТО ЛЮБИТЬ СПОКІЙ нехай відвідує кофейню Народньої Гостинниці. Одинокий **найсолідніший** льокаль у Львові. 1916 2—2

ДО УКРАЇНСЬКОГО КАБАРЕТУ сейчас прийму добрі сили. Листовні зголошення з адресою слати до Адміністрації „Seniora". 1917 2—2

ТРЕВАЛІ зализничкові, фотелеві, кодискові, насідові ванни і баді поручає Войтіх Заяць, Львів, Осолінських ч. 14. 1919 2—10

ПОРУЧНИК У. Г. А., бувший богослов III р шукає відповідного заняття. Зголошення слати до Адмін. „Діла" під „Енергійний". 1866

ШУКАЮ кімнати для трьох від 1-го травня. Осібний вхід, електрика, околиця Листопада. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Трьох". 1930

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст недуг кишок, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Листопада 30.

1206 Прересвітлення Рентґеном.

Дентист Яків Насс

Львів, вул. Сикстуська ч. 17. II. п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й виривання зубів, без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після найновішої системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі П. і. Урядникам і студентам значна знижка. Тел. 65—73. 1879 2—10

Осторога!

Остерігаємо перед набуванням підроблюваних моїх найліпших виробів Ультрамарини марки „Merkur $^{0}/_{0}$" і „Kurka $^{0}/_{0}$", які є хемічно чисті і без ніяких домішок. Проте просимо пильно звертати увагу на марки „Merkur" і „Kurka" та докладну напись Х. Перльмуттер, Львів, який є на кожній пачці і червоними буквами. 1823 3—9

ВИКОНУЄ ВСІЛЯКІ ЗАЛІЗНІ РОБОТИ ЯК КОНСТРУКЦІЙНІ. — СПЕЦІЯЛЬНИЙ ВІДДІЛ ВИРОБУ СКЛЕПОВИХ ЗАЛЮЗІЙ ЗІ СТАЛЕВОЇ БЛЯХИ. 1751 7-16

ЛЬВІВ, ВУЛ. ШПИТАЛЬНА 38. Тел. 57-10.

ЗАЯВА.

Отсим заявляю, що виступ мій на забаві дня 19. падолиста 1929 року в льокали Н. Гостинниці був некультурний і понижуючий гідність студента, за що чого я сам його осуджую, а всіх тих Товаришів, яких я в тім часі образив, на цьому місці перепрошую. **Богдан Юрчинський,** студент політехніки. 1925

ПЕРЕРОБЛЮЄ Й ПОКРИВАЄ

Ковдри й матераци

в однім дні відомий

Маґазин постелі В. ІЖИЦЬКОГО

ЛЬВІВ, вул. Коперника ч. 3. 1672 8—?

---

24 зол.	СТОЛОВІ НАКРИТТЯ	24 зол.

з китайського срібла: 6 ложок, 6 виделок, 6 ножів і ложечок тільки у **Б. ҐРИНБЕРҐА, ЛЬВІВ,** вул. Сикстуська ч. 4. Тел. 59—72.

Маґістрат кор. стол. міста Львова.

Л. М. 58.382/30
В. II/1

У Львові, дня 16. квітня 1930.

Оповіщення.

Маґістрат кор. стол. міста Львова подає до загального відома відповідно де постанов закона з дня 11. серпня 1923. Д. зак. Р. П. Ч. 94, поз. 747, розпорядку Президента Річипосполитої з дня 17. червня 1924, Д. З. Р. П. Ч. 51, поз. 525 та § 53 розпорядку Міністра Внутрішніх справ з дня 28. червня 1926, Д. З. Р. П. Ч. 75 поз. 433, що преліменарі зреконструованого надзвичайного бюджету на рік 1929/30 і надзвичайного бюджету на рік 1930/31 є виложені до перегляду в бюрі II. Виділу Маґістрату (ратуш, II. п. двері 62) протягом 7 днів, а то від дня 18. квітня до дня 24. квітня 1930 р. включно в годинах від 9-тої до 13-тої.

Інтересованим платникам комунальних даний прислуговує право перегляду виложених бюджетних преліміннарів в вище означенім речинці, як рівнож зголошування закидів в дальшім 7-дневнім речинці, отже до дня 1. травня 1930 р. включно.

Державний Комісар
в. о. Президента міста
1929 **Д-р Отто Надольський в. р.**

Подяка.

Дякую всім дорогим товаришам, О.О. катехитам, рідні і знакомим, як рівнож моїм учням і ученицям, що в день смерти і похоронів моєї Найдорожчої Дружини поспішили зі словами розради і співчуття та причинилися до звеличення сумного обряду. Біг заплать.

Проф. **Іван Сітницький.** 1927

1817 3—7

ШВАЙҐГОФЕРА Фортепяни, Піяніна :-: світової слави :-: **ГОФМАННА** знамениті віденські Піяніна, Гармонії. Ціни низькі. Догідні сплати. Довголітна фабрична ґарантія. — Виключне заступництво: „MONIUSZKO", ЛЬВІВ, вул. Зиморовича, ч. 10. 1792 5—5

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.